

U K Ł A D

Polsko-Niemiecki w sprawie przejęcia rejestrów stanu cywilnego podpisany w Berlinie, dnia 27 października 1926 r.

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,
M Y, I G N A C Y M O Ś C I C K I,
PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,

Wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć należy, wiadomem czynimy:

Dnia dwudziestego siódmego października tysiąc dziewięćset dwudziestego szóstego roku podpisany został w Berlinie pomiędzy Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Rzeszy Niemieckiej Układ w sprawie przejęcia rejestrów stanu cywilnego o następującem brzmieniu dosłownem:

UKŁAD

Polsko - Niemiecki w sprawie przejęcia rejestrów stanu cywilnego,

RZECZPOSPOLITA POLSKA

I

RZESZA NIEMIECKA

postanowiły w interesie obywateli obu Państw uregulować przejęcie rejestrów stanu cywilnego.

W tym celu zamianowali Swymi pełnomocnikami:

Prezydent Rzeczypospolitej
Polskiej:

Dra Witolda PRĄDZYŃSKIEGO, Członka Komisji Kodyfikacyjnej Rzeczypospolitej Polskiej,

Prezydent Rzeszy Niemieckiej:

Tajnego Radcę Legacyjnego w Urzędzie Spraw Zagranicznych Dra Carl GOES'A,

którzy po przedłożeniu swych pełnomocnictw, uznanych za dobre i należyte co do formy, zgodzili się na następujące postanowienia:

Artykuł 1.

(1) Rejestry główne i rejestry uboczne tych okręgów urzędów stanu cywilnego, które niepodzielone przypadły Polsce lub pozostały przy Rzeszy Niemieckiej, zostaną wraz z należącymi do nich aktami wydane temu Państwu, do którego obszaru okrąg w czasie wejścia w życie Układu należy.

(2) W rozumieniu niniejszego Układu uważa się za niepodzielone także te okręgi urzędów stanu cywilnego, które granica polsko - niemiecka przecięła w ten sposób, że została oddzielona tylko ich część niezamieszkała.

Artykuł 2.

Do rejestrów tych okręgów urzędów stanu cywilnego, które podzieliła granica polsko-niemiecka, należy stosować następujące postanowienia.

§ 1.

(1) Jeżeli w jednym Państwie znajduje się rejestr główny, w drugim zaś rejestr uboczny, wówczas każde Państwo zatrzymuje ów rejestr w Swem posiadaniu.

(2) Jeżeli rejestr główny i rejestr uboczny znajdują się w tem samym Państwie, wówczas to Państwo wyda drugiemu Państwu jeden z tych rejestrów. Wydać należy wszystkie roczniki rejestrów, prowadzone do końca roku, w którym okrąg został podzielony.

DEUTSCH - POLNISCHES

Überleitungsabkommen über Personenstandsregister.

DAS DEUTSCHE REICH

UND

DIE REPUBLIK POLEN

sind übereingekommen, im Interesse der Angehörigen der beiden Staaten die Überleitung der Personenstandsregister zu regeln.

Zu diesem Zwecke haben zu Bevollmächtigten ernannt:

Der Deutsche Reichspräsident:

den Vortragenden Legationsrat im Auswärtigen Amte Dr. jur. Carl GOES,

Der Präsident der Republik Polen:

Dr. Witold PRĄDZYŃSKI, Mitglied der Kodifikationskommission der Republik Polen,

die ihre Vollmachten vorgelegt, in guter und gehöriger Form befunden und folgende Bestimmungen vereinbart haben:

Artikel 1.

(1) Die Haupt- und Nebenregister von Standesamtsbezirken, die ungeteilt bei dem Deutschen Reich verblieben oder an Polen gefallen sind, werden nebst den dazugehörenden Akten an den Staat abgegeben, zu dessen Gebiet der Bezirk beim Inkrafttreten des Abkommens gehört.

(2) Als ungeteilt im Sinne dieses Abkommens gelten auch die Standesamtsbezirke, die von der deutsch - polnischen Grenze so durchschnitten worden sind, dass nur ein unbewohnter Teil abgetrennt ist.

Artikel 2.

Die Register von Standesamtsbezirken, die durch die deutsch-polnische Grenze geteilt worden sind, werden gemäss den folgenden Bestimmungen behandelt.

§ 1.

(1) Befindet sich in dem einen Staate das Hauptregister, in dem andern Staate das Nebenregister, so behält es hierbei sein Bewenden.

(2) Befinden sich das Hauptregister und das Nebenregister in dem gleichen Staate, so gibt dieser eines der Register an den andern Staat ab. Die Abgabe erstreckt sich auf alle Registerjahrgänge bis zum Schluss des Jahres, in dem der Bezirk geteilt worden ist.

§ 2.

(1) Rejestry urodzin i rejestry zgonów, przypadające każdemu z obu Państw na zasadzie § 1, będą w każdym Państwie

- a) dalej prowadzone jako własne rejestry główne, o ile zapisane w nich wypadki urodzin i zgonów zdarzyły się w miejscach, które w czasie wejścia w życie Układu należą do obszaru tego Państwa,
- b) przechowywane jako rejestry uboczne drugiego Państwa w odniesieniu do innych wypadków urodzin i zgonów.

(2) W tych rejestrach ubocznych (ust. 1 b) należy zamieszczać i uwierzytelniać uzupełnienia i sprostowania, wpisane w rejestrze głównym drugiego Państwa, a to na wezwanie urzędnika stanu cywilnego, który owe spisy uskutečnił, i w dosłownym brzmieniu przez tego urzędnika podanem; nie powoduje to bynajmniej uznania treści takiego wpisu. Urzędnikowi stanu cywilnego, prowadzącemu w drugim Państwie rejestr główny, należy udzielać na żądanie uwierzytelnionych odpisów.

(3) Urzędnik stanu cywilnego tego Państwa, które przechowuje rejestr uboczny, może udzielać wyciągów, odpisów i poświadczeń z rejestru ubocznego tylko dla użytku przed władzami własnego Państwa.

§ 3.

(1) Jeżeli w wypadkach, przewidzianych w § 2, nie da się ustalić położenie miejsca, w którym zdarzył się zapisany wypadek urodzin lub zgonu, i jeżeli również nie da się stwierdzić, czy zapisane zdarzenie nastąpiło po tej czy po tamtej stronie granicy, wówczas rejestr główny (§ 2 ust. 1 a) będzie prowadził dalej urzędnik stanu cywilnego tego Państwa, do którego obszaru w czasie wejścia w życie Układu należy dawna siedziba urzędnika stanu cywilnego, który wpis uskutečnił.

(2) Dawna siedziba urzędnika stanu cywilnego jest miarodajna również w wypadku, gdy powstanie różnica zdań co do pytania, które Państwo dla poszczególnego wypadku urodzin lub zgonu ma dalej prowadzić rejestr jako rejestr główny w rozumieniu § 2, i gdy tej różnicy zdań nie da się usunąć w drodze nadzoru.

§ 4.

(1) Jako swój rejestr główny będzie prowadziło każde Państwo rejestr ślubów, który na zasadzie § 1 pozostał u niego lub mu przypadł.

(2) O uzupełnieniach i sprostowaniach, dokonywanych w rejestrze jednego z Państw, należy przysyłać zawiadomienia urzędnikowi stanu cywilnego drugiego Państwa; ów urzędnik stanu cywilnego winien te zawiadomienia przechowywać.

§ 5.

(1) Akta zbiorowe i spis nazwisk pozostają w tem Państwie, w którym znajdują się w chwili wejścia w życie Układu.

§ 2.

(1) Jeder Staat wird das ihm nach § 1 verbleibende oder zufallende Geburts- und Sterberegister

- a) als sein Hauptregister fortführen, soweit die darin beurkundeten Geburts- und Sterbefälle sich an Orten ereignet haben, die beim Inkrafttreten des Abkommens zu seinem Gebiete gehören,
- b) hinsichtlich der übrigen Geburts- und Sterbefälle als Nebenregister des andern Staates verwahren.

(2) In das Nebenregister (Abs. 1 b) werden die im Hauptregister des andern Staates beigeschriebenen Ergänzungen und Berichtigungen auf Ersuchen des beschreibenden Standesbeamten in den vom ihm anzugebenden Wortlaut aufgenommen und beglaubigt; eine Anerkennung des Inhalts der Beschreibung liegt hierin nicht. Dem Standesbeamten, der in dem andern Staate das Hauptregister führt, sind auf Verlangen beglaubigte Abschriften zu erteilen.

(3) Auszüge, Abschriften und Bescheinigungen dürfen von dem Standesbeamten des Staates, in dem das Nebenregister verwahrt wird, aus dem Nebenregister nur zum Gebrauch vor den Behörden dieses Staates erteilt werden.

§ 3.

(1) Lässt sich in den Fällen des § 2 die Lage der Örtlichkeit, wo der beurkundete Geburts- oder Sterbefall sich ereignet hat, nicht feststellen, und lässt sich auch nicht ermitteln, ob das beurkundete Ereignis diesseits oder jenseits der Grenze eingetreten ist, so wird das Hauptregister (§ 2 Abs. 1 a) von dem Standesbeamten des Staates fortgeführt, zu dessen Gebiete beim Inkrafttreten des Abkommens der Ort gehört, wo der beurkundende Standesbeamte seinen Amtssitz hatte.

(2) Dieser Ort ist auch massgebend, wenn über die Frage, welcher Staat für einen einzelnen Geburts- oder Sterbefall das Register als Hauptregister im Sinne des § 2 fortzuführen hat, eine Meinungsverschiedenheit besteht und sich auch im Aufsichtswege nicht beheben lässt.

§ 4.

(1) Jeder Staat wird das ihm nach § 1 verbleibende oder zufallende Heiratsregister als sein Hauptregister weiter führen.

(2) Ergänzungen und Berichtigungen, die im Register des einen Staates eingetragen werden, sind dem Standesbeamten des andern Staates mitzuteilen; der Standesbeamte wird die Mitteilungen aufbewahren.

§ 5.

(1) Die Sammelakten und die Namensverzeichnisse verbleiben dem Staate, in dem sie sich beim Inkrafttreten des Abkommens befinden.

(2) Z aktów zbiorowych należy wydawać drugiemu Państwu na jego żądanie poszczególne pisma lub udzielać z nich uwierzytelnionych odpisów.

(3) Ze spisu nazwisk otrzyma drugie Państwo na Swe żądanie uwierzytelniony odpis, a to za zwrotem poniesionych wydatków.

§ 6.

Jeżeli rejestr, który na zasadzie § 1 w jednym Państwie pozostał lub mu przypadł, w całości lub w części ulegnie zniszczeniu albo stanie się niezdatny do użytku, wówczas drugie Państwo postara się o to, aby jego urzędnik stanu cywilnego udzielił w tym rozmiarze uwierzytelnionego odpisu z rejestru, znajdującego się u niego, a to za zwrotem poniesionych wydatków, albo, by zezwolił na podjęcie takiego odpisu.

Artykuł 3.

§ 1.

(1) Wymiana rejestrów nastąpi w drodze bezpośredniej między Polskiem i Pruskim Ministerstwem Sprawiedliwości lub między władzami, przez te Ministerstwa wyznaczonemi.

(2) W innych sprawach uregulowanych niniejszym Układem znoszą się władze stanu cywilnego obu Państw bezpośrednio ze sobą.

(3) W sprawie odtworzenia rejestru, który uległ zniszczeniu lub stał się niezdatnym do użytku (artykuł 2 § 6), Polskie i Pruskie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych wydadzą potrzebne zarządzenia we wzajemnem porozumieniu się.

§ 2.

Polskie i Pruskie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych udziela sobie wzajemnie, po ukończeniu wymiany rejestrów, wykazu urzędów stanu cywilnego, w których znajdują się obecnie rejestry, odnoszące się do podzielonych okręgów; o późniejszych zmianach będą sobie każdorazowo udzielały wiadomości.

§ 3.

(1) Co do zewnętrznej formy pism urzędowych należy odpowiednio stosować postanowienia układu polsko - niemieckiego o obrocie prawnym.

(2) Pomocy prawnej udzielać się będzie bezpłatnie, o ile czego innego Układ niniejszy nie postanawia.

Artykuł 4.

(1) Każde Państwo może Układ wypowiedzieć, pozostaje on jednak w mocy jeszcze przez trzy miesiące po wypowiedzeniu.

(2) Także po wygaśnięciu mocy obowiązującej Układu mogą Polskie i Pruskie Ministerstwo Spraw

(2) Aus den Sammelakten werden einzelne Stücke dem andern Staate auf Verlangen ausgehändigt oder in beglaubigter Abschrift mitgeteilt.

(3) Von den Namensverzeichnissen erhält der andere Staat auf Verlangen beglaubigte Abschrift gegen Erstattung der Selbstkosten.

§ 6.

Wird das nach § 1 einem Staate verbliebene oder zugefallene Register ganz oder teilweise vernichtet oder unbrauchbar, so wird der andere Staat dafür Sorge tragen, dass der Standesbeamte insoweit von dem bei ihm befindlichen Register beglaubigte Abschrift gegen Erstattung der Selbstkosten erteilt oder die Entnahme einer Abschrift gestattet.

Artikel 3.

§ 1.

(1) Der Austausch der Register erfolgt im unmittelbaren Geschäftsverkehr des Preussischen und des Polnischen Justizministeriums oder der von ihnen bezeichneten Behörden.

(2) In den übrigen durch das Abkommen geregelten Angelegenheiten verkehren die Standesregisterbehörden beider Staaten unmittelbar miteinander.

(3) Wegen der Wiederherstellung eines vernichteten oder unbrauchbar gewordenen Registers (Artikel 2 § 6) wird das Erforderliche in gegenseitigem Benehmen des Preussischen und des Polnischen Ministeriums des Innern veranlasst.

§ 2.

Nach Beendigung des Austausches teilen das Preussische und das Polnische Ministerium des Innern einander ein Verzeichnis der Standesämter mit, bei denen sich die Register der geteilten Bezirke nunmehr befinden; von späteren Änderungen geben sie sich jeweils Kenntnis.

§ 3.

(1) Für die äussere Form der amtlichen Schreiben gelten die Bestimmungen des deutsch - polnischen Vertrags über den Rechtsverkehr entsprechend.

(2) Die Amtshilfe erfolgt kostenlos, soweit in diesem Abkommen nichts anderes bestimmt ist.

Artikel 4.

(1) Das Abkommen kann von jedem der beiden Staaten gekündigt werden, bleibt jedoch nach der Kündigung noch drei Monate in Kraft.

(2) Auch nach dem Ausserkrafttreten des Abkommens können das Preussische und das Polnische

Wewnętrznych żądać stosownie do postanowień artykułu 2 § 6 odpisów lub je podejmować. Prośbę taką można przedstawić najpóźniej w ciągu dwóch lat od chwili wyjaśnienia mocy obowiązującej Układu.

Artykuł 5.

(1) Układ ten ma być ratyfikowany, a wymiana dokumentów ratyfikacyjnych winna nastąpić w Warszawie możliwie najprędzej.

(2) Układ wchodzi w życie po upływie dwóch miesięcy od dnia dokonania wymiany dokumentów ratyfikacyjnych.

Na dowód tego Pełnomocnicy podpisali Układ w dwóch oryginalnych egzemplarzach w języku polskim i niemieckim i zaopatrzyli go swemi pieczęciami.

W Berlinie, dnia 27 października 1926 r.

(m. p.) *Dr. Witold Prądzyński* (m. p.) *Dr. Carl Goes*

Ministerium des Innern Abschrift gemäss Artikel 2 § 6 verlangen oder entnehmen. Das Ersuchen kann nur binnen zwei Jahren nach dem Ausserkrafttreten gestellt werden.

Artikel 5.

(1) Das Abkommen soll ratifiziert und die Ratifikationsurkunden sollen so bald wie möglich in Warschau ausgetauscht werden.

(2) Das Abkommen tritt zwei Monate nach dem Austausch der Ratifikationsurkunden in Kraft.

Zu Urkund dessen haben die Bevollmächtigten das Abkommen in doppelter Ausfertigung in deutscher und polnischer Urschrift unterzeichnet und mit ihren Siegeln versehen.

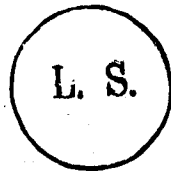
Berlin, am 27 Oktober 1926.

(L. S.) *Dr. Carl Goes* (L. S.) *Dr. Witold Prądzyński*

Zaznajomiwszy się z powyższym Układem, uznaliśmy go i uznajemy za słuszny zarówno w całości, jak i każde z zawartych w nim postanowień; oświadczamy, że jest przyjęty, ratyfikowany i potwierdzony i przyrzekamy, że będzie niezmiennie zachowywany.

Na dowód czego wydaliśmy Akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

W Warszawie, dnia 22 grudnia 1928 r.

(—) *I. Mościcki*

Przez Prezydenta Rzeczypospolitej
Prezes Rady Ministrów:

(—) *K. Bartel*

Minister Spraw Zagranicznych:

(—) *August Zaleski*